

**Wyrok z dnia 11 czerwca 1997 r.
I PKN 200/97**

Praca w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16 roku życia nie podlega zaliczeniu do pracowniczego stażu pracy, jeżeli choćby z przyczyn niezależnych od zainteresowanego, nie nastąpiło objęcie tego gospodarstwa i rozpoczęcie jego prowadzenia osobiście lub wraz ze współmałżonkiem (art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy, Dz.U. Nr 54, poz. 310).

Przewodniczący SSN: Józef Iwulski, Sędziowie SN: Roman Kuczyński (sprawozdawca), Andrzej Wasilewski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 11 czerwca 1997 r. sprawy z powództwa Kazimierza P. przeciwko Cukrowni "K." SA w S.N. o nagrodę jubileuszową, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie z dnia 27 listopada 1996 r. [...]

- 1) o d d a l i ł kasację,
- 2) nie obciążył powoda kosztami postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 30 maja 1996 r. [...] Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy w Lublinie zasądził od Cukrowni "K." SA w S.N. na rzecz powoda Kazimierza P. 10.500 zł tytułem nagrody jubileuszowej za 45 lat pracy wykonywanej od 9 grudnia 1946 r. z pewnymi przerwami do 16 grudnia 1994 r., przy czym ostatni okres pracy przypadł na zatrudnienie w pozwanej cukrowni i tamże minął 45-letni okres uprawniający do nagrody jubileuszowej. Do wskazanego wyżej stażu pracy Sąd Wojewódzki wliczył okres pracy od 1 kwietnia 1994 do 26 września 1994 r. w spółce akcyjnej "E.P." w oparciu o zaświadczenie tej spółki, że udział akcji podmiotu uspołecznionego wynosi w niej 51%.

Sąd Apelacyjny w Lublinie wskutek rewizji pozwanej Cukrowni, wyrokiem z dnia 27 listopada 1996 r. [...] zmienił wyrok Sądu Wojewódzkiego w Lublinie i oddalił powództwo. Sąd Apelacyjny na podstawie dokumentów przedłożonych przez samego powoda ustalił, że spółka akcyjna "E.P." nie była uspołecznionym zakładem pracy, wobec czego okres pracy w tym zakładzie nie podlega wliczeniu do stażu pracy uprawniającego do nagrody jubileuszowej, a tym samym powód nie legitymuje się 45-letnim zatrudnieniem i okresu tego nie uzupełnia praca w gospodarstwie rolnym od ukończenia 16 roku życia, tj. od 23 października 1945 r. do 30 listopada 1946 r.

Kasacja od powyższego wyroku zarzuca naruszenie prawa materialnego - przepisu art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy (Dz. U. Nr 54, poz. 310) w związku z § 2 zarządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1989 r. w sprawie ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających do nagrody jubileuszowej oraz zasad jej obliczania i wypłacania (M.P. Nr 44, poz. 358) - przez

błędną ich wykładnię oraz mające wpływ na wynik sprawy naruszenie przepisów postępowania, a w szczególności art. 386 KPC, polegające na wydaniu wyroku reformatoryjnego przedwcześnie wobec powołania się przez powoda w postępowaniu apelacyjnym na pracę w gospodarstwie rodziców i treść pisma Sądu Rejonowego w K. dotyczącego udziałowców spółki "E.P."

W odpowiedzi na kasację pozwana Cukrownia "K." SA wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Kasacja jest nieuzasadniona. Chybiony jest zarzut naruszenia przepisu § 2 ust. 1 pkt 1 zarządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1989 r. w sprawie ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających do nagrody jubileuszowej oraz zasad jej obliczania i wypłacania, bowiem przepis ten w sposób nie budzący wątpliwości stanowi, że do okresu pracy uprawniającego do nagrody wlicza się okresy zatrudnienia w uspołecznionych zakładach pracy, zaś w prywatnych tylko wówczas, gdy zostały upaństwowione lub przejęte przez uspołecznione zakłady pracy (pkt 2 ustępu pierwszego paragrafu drugiego). Przekonującym dowodem rodzaju zakładu pracy, jakim była spółka "E.P." może być tylko wypis z rejestru sądowego, którym jest adresowane do powoda pismo Sądu Rejonowego-Wydział [...] Gospodarczo-Rejestrowy w K. z dnia 10 września 1996 r. [...], z którego wynika, że spółka akcyjna "E.P." od chwili powstania, jest nieprzerwanie spółką, w której udziałowcy (akcjonariusze) są osobami fizycznymi i nie występuje w tej spółce udział jednostek gospodarki upołącznionej jako wspólników [...]. Oznacza to, że powód wprowadził Sąd Wojewódzki w błąd co do charakteru spółki "E.P." posługując się zaświadczeniem tej spółki, iż 51% udziałów w jej kapitale stanowi kapitał podmiotu uspołecznionego i na tej podstawie Sąd ten oparł błędne rozstrzygnięcie, skorygowane przez Sąd Apelacyjny.

Po otrzymaniu zaświadczenia z Sądu Rejonowego w K. powód przestał domagać się zaliczenia do stażu pracy zatrudnienia w spółce "E.P.", uzupełniając brakujący okres pracą w gospodarstwie rolnym rodziców.

Zauważyć jednak należy, że powód powołuje się wyłącznie na pracę w gospodarstwie, gdy tymczasem przepis art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy (Dz. U. Nr 54, poz. 310) wymaga dla wliczenia objęcia takiego gospodarstwa i rozpoczęcia jego prowadzenia osobiście lub wraz z współmałżonkiem. Tylko zatem w razie objęcia gospodarstwa i rozpoczęcia jego prowadzenia poprzedzająca te czynności praca w tym gospodarstwie, podlega wliczeniu do pracowniczego stażu pracy. Okresy pracy w gospodarstwie - bez jego objęcia i rozpoczęcia prowadzenia - nie podlegają takiemu wliczeniu. Sąd Najwyższy nie dopatruje się zatem naruszenia art. 1 ust. 1 pkt 2 cyt. ustawy. Należy przy tym stwierdzić, że Sądy obu instancji dysponowały aktami rentowymi powoda, w których znajduje się kwestionariusz dotyczący okresów zatrudnienia z pouczeniem, iż należy podać zajęcie (nauka, praca) od 16 roku życia i powód - którego podpis figuruje pod kwestionariuszem - wskazał jako pierwszą pracę zatrudnienie od 9 grudnia 1946 r. w Cukrowni P., a powyżej jest adnotacja, że przed tą datą nie pracował. Wyjaśniając w dniu 30 sierpnia 1990 r. [...] sprawę jednoczesnego zatrudnienia i uczęszczania do szkoły powód również nie

wspomniał o pracy w gospodarstwie rolnym, chociaż ustawa z dnia 20 lipca 1990 r. była już opublikowana. Także domagając się wzrostu emerytury z tytułu zatrudnienia po jej przyznaniu, mimo że organ rentowy ponownie zakwestionował jednocześnie zatrudnienie i uczęszczanie do szkoły na początku lat 50-tych - powód nie wskazał okresu pracy w gospodarstwie rolnym, uczynił to dopiero w 1996 r., jednakże z uwagi na brak wpływu na wzrost emerytury organ rentowy tego okresu nie uwzględnił.

W tej sytuacji nie można zarzucić Sądowi II instancji naruszenia art. 386 § 4 KPC, gdyż oparł się on na tym samym materiale dowodowym (akta rentowe) jakim dysponował Sąd I instancji, zaś odmienne stanowisko Sądu Apelacyjnego wynika z udowodnienia, że spółka "E.P." nie była uspołecznionym zakładem pracy, czego sam powód - jak to wynika z [...] wykonanego osobiście zestawienia jego stażu pracy nie kwestionuje, gdyż okresu pracy w tej spółce już nie uwzględnił. Natomiast nieuwzględnienie okresu pracy w gospodarstwie rolnym nie wynika z braków w postępowaniu dowodowym, lecz z prawidłowej konstatacji, iż sama praca bez objęcia gospodarstwa nie podlega wliczeniu do stażu pracy. Obojętnym jest przy tym z jakich powodów objęcie nie nastąpiło. Właśnie na moment objęcia gospodarstwa szczególny nacisk położył Sąd Najwyższy w wyroku z 4 grudnia 1994 r., I PRN 115/94 (OSNAPiUS 1995 nr 16 poz. 205) i uchwale z 8 czerwca 1993 r., I PZP 20/93 (OSNCP 1994 z. 1 poz. 9), a zatem wskazany przez powoda okres pracy w gospodarstwie rodziców nie może być zaliczony do stażu pracy uprawniającego do nagrody jubileuszowej. Skoro wraz z tym okresem staż ten według powoda wynosi 45 lat 13 dni [...], to jest oczywiste, że wyłączenie 1 roku 1 miesiąca i 7 dni pracy w gospodarstwie rolnym powoduje, iż powód nie legitymuje się 45 latami stażu uprawniającego do nagrody jubileuszowej.

Z powyższych motywów Sąd Najwyższy doszedł go przekonania, że kasacja nie ma usprawiedliwionych podstaw i w oparciu o art. 393¹² orzekł jak w sentencji wyroku.

=====